

Wpływ osobowości pacjentów na ich oczekiwania wobec gabinetów medycyny estetycznej

The influence of patients' personality on their expectations towards aesthetic medicine practices

Kosmetologia
Estetyczna
/ nauka

WSTĘP

Osobowość jest cechą indywidualną, kształtowaną w wyniku oddziaływań środowiskowych, charakteryzującą zachowania i reakcje danej osoby w konkretnych sytuacjach życiowych.

Zaburzenia osobowości stwierdza się u osób, których zachowania odbiegają od obserwowanych w większej grupie populacyjnej, a indywidualne i utrwalone cechy utrudniają lub uniemożliwiają przystosowanie się do codziennych sytuacji, co w konsekwencji może prowadzić do frustracji i złego samopoczucia. Diagnostyka zaburzeń osobowości dokonywana jest w oparciu o obowiązującą w Polsce Międzynarodową Statystyczną Klasyfikację Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD-10). W USA obowiązuje klasyfikacja *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (DSM). [1, 5]

Podstawę definicji wzoru osobowości stanowi sześć sfer życia: sfera „ja”, związków, emocji, pracy, samokontroli oraz postrzegania rzeczywistości.

- sfera „ja” określa naszą samoocenę, poczucie tożsamości, stwarza obraz samego siebie,
- sfera związków decyduje o tym, jak ważni są dla nas inni ludzie, w jaki sposób układamy z nimi relacje,
- sfera emocji obejmuje nastroje, stany emocjonalne oraz poziom intensywności uczuć,
- sfera pracy wyznacza styl działania, podejmowania decyzji, reakcję na krytykę, współpracę z innymi, umiejętność przyjmowania odpowiedzialności i przestrzegania zasad,
- sfera samokontroli determinuje spontaniczność i impulsywność działania, umiejętność czekania na satysfakcję, zdolność planowania, samodyscyplinę,

—» 38

STRESZCZENIE

Rosnąca popularność medycyny estetycznej powoduje, że lekarze wykonują więcej zabiegów, częściej narażeni są na sytuacje patologiczne wynikające z zaburzeń osobowości pacjenta. W artykule omówiono różne typy osobowości i zaburzeń wśród osób korzystających z usług gabinetów medycyny estetycznej. Przytoczone w artykule charakterystyczne zachowania i relacje pacjent-lekarz mają na celu zapobiec wystąpieniu ewentualnych patologicznych sytuacji.

Słowa kluczowe: osobowość, zaburzenia osobowości, medycyna estetyczna

ABSTRACT

Growing popularity of aesthetic medicine makes the physicians to conduct more procedures and expose them to pathological situations resulting from the personality disorders of the patients. Different types of personalities, as well as possible pathological reactions of particular patients, were outlined. The quoted behavioral patterns and patient-physician relations aimed at preventing against the possible pathological situations.

Key words: personality, personality disorders, aesthetic medicine

ANDRZEJ KĘPA

MedBeauty, Gabinet Medycyny Estetycznej
w Centrum Urody Justyna
ul. Rynek 5, 53-100 Świdnica
tel. +48 602 437 666
e-mail: akepa@medbeauty.org

otrzymano / received:
15.12.2012

zaakceptowano / accepted:
01.02.2013

- sfera rzeczywistości kształtuje sposób, w jaki przyjmujemy obraz świata – filozoficzny, polityczny, naukowy. [1, 3]

Grupa osób korzystających z zabiegów medycyny estetycznej rośnie. W ostatnim dziesięcioleciu w Polsce odnotowano gwałtowny wzrost liczby pacjentów tego typu gabinetów, a co za tym idzie – dynamiczny rozwój tej gałęzi medycyny. Przyczyny takiego stanu rzeczy mogą być wielorakie. Z jednej strony należy uwzględnić kreowany przez media wizerunek „człowieka sukcesu” – młodego, uśmiechniętego, szczęśliwego, w opozycji do którego stawiany jest „człowiek minionej epoki” – stary, smutny, zaniedbany.

Kolejną przyczyną może być zwiększenie dostępności oraz zmniejszenie kosztów tego typu zabiegów medycznych. Pacjenci często kojarzą zabiegi medycyny estetycznej z zabiegami chirurgii plastycznej, a ta z kolei jest synonimem luksusu i przejściem zachodnich wzorców dążenia do piękna i zachowania fizycznej atrakcyjności. [2]

CEL PRACY

Celem pracy jest charakterystyka typów osobowości i ich zaburzeń u pacjentów korzystających z usług gabinetów medycyny estetycznej na podstawie doświadczeń własnych autora.

ZABIEGI MEDYCYN ESTETYCZNEJ

Medycyna estetyczna oferuje obecnie bezinwazyjne lub mało inwazyjne procedury zabiegowe, które można wykonać u większości pacjentów. Ponieważ nie wiążą się one z wieloma przeciwwskazaniami, a czas wykonania zabiegu zazwyczaj nie przekracza godziny, po zabiegu pacjent może powrócić praktycznie natychmiast do swojej codziennej aktywności. Jego koszt mieści się przeważnie w przedziale od kilkuset do kilku tysięcy złotych, a efekty utrzymują się od kilku miesięcy do kilku lat. Zabiegi medycyny estetycznej nie wiążą się z koniecznością wykonywania specjalistycznych badań poprzedzających procedurę zabiegową (w odróżnieniu od zabiegów chirurgii plastycznej) oraz nie wymagają udziału anestezjologa. Przewagą podkreślaną przez pacjentów jest również odwracalność zmian oraz bardziej naturalny efekt końcowy. [2]

W zakresie medycyny estetycznej można wyróżnić kilka podstawowych i najczęściej wykonywanych grup zabiegów. Najpopularniejszym zabiegiem jest podanie toksyny botulinowej w celu zniesienia przewodnictwa nerwowo-mięśniowego w zakresie mięśni mimicznych twarzy, co prowadzi do zmniejszenia zmarszczek i wygładzenia skóry. Toksynę botulinową stosuje się również w celu redukcji nadpotliwości (*hyperhidrosis*). Zabieg trwa zazwyczaj kilkanaście minut, a efekty utrzymują się od 3 do 6 miesięcy.

Kolejną grupę zabiegów stanowią tzw. wypełniacze, czyli substancje podawane podskórnie w celu zwiększenia objętości i korekcji głębokich lub średnio głębokich bruzd i zmarszczek. Wypełniacze można również podawać w celu zwiększenia objętości ust lub w celu wykonania tzw. niechirurgicznego liftingu twarzy. Wypełniacze to najczęściej preparaty kwasu hialuronowego o różnej gęstości, hydroksypapatytu wapnia lub kwasu polimlekowego. Zabieg trwa od kilkunastu do kilkudziesięciu minut, a efekty utrzymują się do 2 lat.

W zakresie medycyny estetycznej wykonuje się również zabiegi mezoterapii, czyli podskórnego podania różnych substancji aktywnych w celu pobudzenia metabolizmu

skóry i zwiększenia produkcji endogenego kolagenu i elastyny. Mezoterapię można również wykonywać w celu odbudowania struktury i zwiększenia wzrostu włosów czy jako zabieg przeciwdziałający cellulitowi. Zabiegi mezoterapii trwają zazwyczaj kilkanaście minut, a do uzyskania pełnego efektu pacjent powinien wykonywać je w serii – najczęściej 4–5 zabiegów w odstępach 2–3 tygodni.

Kolejną grupę stanowią procedury związane z likwidowaniem miejscowych depozytów tkanki tłuszczowej. Są to zabiegi intralipoteraii, lipolizy chemicznej lub laserowej.

Peelingi medyczne to procedury polegające na złuszczeniu powierzchniowej warstwy naskórka i pobudzeniu metabolizmu skóry właściwej. Możemy wyróżnić peelingi powierzchniowe, średnio głębokie i głębokie, w zależności od stopnia penetracji substancji aktywnej w głąb skóry.

Odrębną, bardzo szeroką grupę zabiegów stanowią procedury z wykorzystaniem laserów czy innych źródeł energii (np. IPL, RF) w celu redukcji zmarszczek, przebarwień, nadmiernego owłosienia, powierzchniowej dermabrazji, kształtowania sylwetki itd. [3]

Dzięki tak szerokiej ofercie medycyna estetyczna znajduje coraz większe grono odbiorców. Cechą charakterystyczną, obserwowaną u większości pacjentów, jest chęć wykonywania kolejnych zabiegów i powtarzanie już wykonanych procedur. W krańcowych przypadkach takie postawy odpowiadają definicji uzależnienia i mogą wymagać wdrożenia postępowania terapeutycznego, ponieważ pacjenci potrafią całkowicie skupić swoją aktywność życiową na osiągnięciu upragnionego, często nierealnego wizerunku własnej osoby.

TYPY OSOBOWOŚCI

Ponieważ większość pacjentów korzystających z gabinetów medycyny estetycznej mieści się w szeroko pojętej normie, ścisła klasyfikacja ICD-10 czy DSM IV nie znalazłaby zastosowania. W niniejszym artykule, na podstawie publikacji J. Oldhama i L. Morrisa „Twój psychologiczny autoportret. Dlaczego czujesz, kochasz, myślisz, działasz właśnie tak?”, wyodrębniono następujące typy osobowości: sumienny, pewny siebie, oddany, dramatyczny, wygodny, awanturczy, zmienny emocjonalnie, poważny, czujny, wrażliwy, niezwyyczajny, samotniczy, ofiarny oraz władczy. Ze względu na rozległość tematu omówię osiem najczęściej spotykanych wśród pacjentów medycyny estetycznej typów osobowości. [5–8]

- *osobowość dramatyczna*

Emocjonalność, barwność, potrzeba przyciągania uwagi, dbałość o wygląd zewnętrzny, urok seksualny, łatwość zaangażowania się i entuzjazm to cechy charakterystyczne dla tego typu osobowości. Osoby tego typu często otaczają się ludźmi, łatwo nawiązują kontakty z innymi dzięki swojemu urokowi, uśmiechowi i fantazji. Ich egzystencja jest zdominowana przez sferę emocji i związków. Otaczający świat i rzeczywistość postrzegają przez pryzmat własnych emocji i odczuć. Są to osoby często niecierpliwie, impulsywne, przejawiające niechęć do planowanego działania. Bardzo emocjonalnie reagują na wydarzenia, swoje uczucia wyrażają w gwałtowny i przerysowany, wręcz teatralny sposób. W ciągu dnia ich nastrojów może wielokrotnie ulegać zmianie – od zadowolenia i radości do frustracji, smutku lub furii. Ich podstawową potrzebą jest zainteresowanie ze strony otoczenia, pochwały, komplementy i stałe bycie w centrum. [4, 6, 9, 10]

W czasie wizyty w gabinecie medycyny estetycznej potrzebują przede wszystkim uwagi i specjalnego traktowania ze strony lekarza. Powodem pierwszej wizyty może być chęć poprawienia własnego wizerunku i podniesienie własnej atrakcyjności lub presja społeczna i wizerunek kreowany przez media.

W swoim kontakcie z lekarzem dążą do nawiązania relacji emocjonalnej, w której odgrywają rolę „wyjątkowego pacjenta”. Oczekują propozycji specjalnych i stworzonych wyłącznie dla nich procedur zabiegowych. Nie interesują ich działania uboczne czy możliwe powikłania po zabiegu. Zapewnienie lekarza, że wszystko po zabiegu będzie w porządku, daje im poczucie bezpieczeństwa. Często dostrzegają więcej korzystnych następstw przeprowadzonego zabiegu niż sam lekarz. Przejawiają skłonność do idealizowania swojego wizerunku i często popadają w uzależnienie i poddają się coraz większej liczbie zabiegów. Ze względu na opisane powyżej cechy osobowości pacjent tego typu może mieć problemy z prawidłowym przestrzeganiem zaleceń pozabiegowych, dlatego należy mu o tym systematycznie przypominać. Receptą na utrzymanie jego satysfakcji jest przekonanie o jego atrakcyjności i wyjątkowe traktowanie.

Skrajne nasilenie cech opisanych powyżej może prowadzić do wystąpienia histrionicznych zaburzeń osobowości, przejawiających się chęcią skupiania na sobie uwagi, kokieterijnością, zalotnością i teatralnym sposobem bycia. Zachowanie takich osób bywa prowokacyjne, skupiają one uwagę otoczenia, ich makijaż i ubiór są często przesadne i mocno ekscentryczne, choć nie mają świadomości nieadekwatności swojego zachowania. W kontakcie werbalnym raczej nie są uważnym słuchaczem, koncentrują się na bodźcach niewerbalnych. W przesadny sposób podkreślają swoje znajomości i zażyłe stosunki z osobami znanymi, wpływowymi, sławnymi, co niekoniecznie musi mieć pokrycie w rzeczywistości. W pierwszym kontakcie osoby te mogą wydać się atrakcyjne i pełne wdzięku, ale z biegiem czasu i kolejnych wizyt mogą stać się męczące, a ich oczekiwania stają się coraz bardziej nierealne i trudne do spełnienia. [4, 5, 9, 10]

U podłoża tych zaburzeń leży dominujące poczucie bezradności i brak akceptacji własnej osoby. Skłania to do poszukiwania ciągłej pomocy u innych, angażowanie czasu i uwagi otoczenia. Funkcjonowanie poznawcze charakteryzuje się upraszczaniem i nadmierną generalizacją. [10]

– *osobowość awanturnicza*

Według J. Oldhama i L. Morrisa osoby reprezentujące ten typ osobowości to nonkonformiści – posiadają swój własny kodeks wartości, preferują ryzykowne zachowania, adrenalina jest dla nich jak narkotyk. To właśnie takie osoby przelamują utarte schematy, przekraczają granice, dokonują ekstremalnych wyczynów, uprawiają ryzykowne sporty, niczego nie żałują.

Ich życie zdominowane jest przez dwie sfery: sferę „ja” i sferę samokontroli. Nastawione są głównie na działanie, podejmowanie ryzyka bez zważania na jego konsekwencje, są ekstrawertykami. To, co w pełni zaspokaja potrzeby innych ludzi, jest dla nich zbędną stratą czasu, są zdolne do złamania ogólnych norm społecznych lub prawnych w celu osiągnięcia wytyczonego celu. Nie potrzebują akceptacji otoczenia, same wytyczają sobie obowiązujące normy i równie łatwo je naginają lub łamią, jeśli warunki otoczenia się zmieniają. [6]

W gabinecie medycyny estetycznej pacjent o takim typie osobowości pojawi się wyłącznie z własnej woli. Jego decyzja nie będzie podyktowana jakimkolwiek czynnikiem zewnętrznym (reklama czy presja otoczenia). Będzie oczekiwał wykonania konkretnego, najczęściej wymyślonego przez siebie zabiegu. Może on być bardzo skomplikowany lub wiązać się z dużym ryzykiem. Może to również być zastosowanie preparatu, ale w niezarejestrowanym wskazaniu – np. zastosowanie toksyny botulinowej w celu powiększenia konturu ust. Po zabiegu nie będzie nikomu opowiadał o swoich doświadczeniach, raczej nie poleci też gabinetu swoim znajomym. To, co robi, robi wyłącznie dla siebie i nie oczekuje aprobaty otoczenia. Osoby te najczęściej żyją chwilą, nie potrafią planować swoich działań i konsekwentnie ich realizować. Przychodząc po raz pierwszy do gabinetu oczekują natychmiastowego wykonania zabiegu. Często też starają się wyrzucić na lekarza presję, aby nie tracić czasu na rozmowy poprzedzające zabieg. Najważniejsze jest zaspokojenie swojego pragnienia. Osobę o tym typie można poznać już przy pierwszym kontakcie. Często działa pod wpływem impulsu, próbując umówić zabieg w jak najszybszym terminie. Jest nastawiona na działanie i tylko to jest ważne w danym momencie. Wizyta w gabinecie jest dla niej dodatkową dawką adrenaliny. Z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, że nie będzie się ona stosować do zaleceń po zabiegu. Jeśli pojawią się jakiegokolwiek powikłania lub jeśli uzna, że efekt zabiegu nie jest zadowalający (co może wynikać np. z warunków anatomicznych), całą winą obarczy lekarza, pomimo niestosowania się do zaleceń pozabiegowych. Ten typ osobowości ma często problemy z kontrolowaniem swoich impulsywnych zachowań i pomysłów, co może objawić się awanturą w poczekalni, w obecności innych pacjentów czy personelu gabinetu. Skrajne nasilenie cech tego typu osobowości znajdzie odzwierciedlenie w antyspołecznych zaburzeniach osobowości lub, według starszej nomenklatury, w psychopatii lub socjopatii. Osoby reprezentujące tego typu zaburzenia mają często konflikty z prawem. Przychodząc do gabinetu z góry mogą zaplanować oszustwo lub oczekiwać odszkodowania za rzekomo źle wykonane zabiegi. Nie liczą się z konsekwencjami swojego postępowania i nie dbają o dobro innych osób, często używając ich jako narzędzi w drodze do celu. [4, 5, 10]

Jest to grupa pacjentów, która sprawia największe problemy, bez względu na obiektywny wynik przeprowadzonych zabiegów.

– *osobowość pewna siebie*

J. Oldham i L. Morris wyróżniają dziesięć cech głównych charakteryzujących osoby o tym typie osobowości. Są to: poczucie ważności, wysokie mniemanie o sobie, ambicja, potrzeba współzawodnictwa, pozycja społeczna, samoświadomość, poczucie godności, postawa wielkościowa oraz talenty polityczne. Sferą dominującą jest sfera „ja”, pozostałe sfery są jej ściśle podporządkowane.

Ludzie tego typu wybijają się z tłumu, przykuwają uwagę swoim wyglądem i zachowaniem, często stwarzają dystans, aby podkreślić swoją wyjątkową pozycję. Mają wysokie mniemanie o sobie oraz przesadny szacunek do samego siebie. Kochają siebie i często nikogo więcej. Ich działania są głównie podporządkowane potwierdzeniu swojej pozycji w otaczającym świecie. Nie dopuszczają

do siebie jakiegokolwiek, nawet konstruktywnej krytyki. Niepochlebne opinie na ich temat powodują frustrację, a ich autor postrzegany jest często jako bezpośredni rywal, którego potrafią zdyskredytować w oczach otoczenia. Są skłonni do rozpamiętywania, a skrywana uraza może ujawnić się w najmniej spodziewanym momencie. Zdolność do samokontroli ułatwia im planowanie zemsty i często za wyrządzone w ich mniemaniu krzywdy odpłacają w dwójnasób. W niesprzyjających sytuacjach życiowych często oczekują pomocy od bliskich, lecz później odizolowują od siebie osoby, które widziały ich w chwilach słabości, obawiając się, że popsują ich wizerunek. [6]

W gabinecie medycyny estetycznej osoby o tym typie zjawiają się stosunkowo często. Nie należy jednak liczyć na reklamę z ich strony, ponieważ wszelkie zabiegi upiększające pozostaną raczej w tajemnicy, a za ich doskonały wygląd odpowiedzialne będą „dobre geny” lub najnowszy krem. W kontakcie z lekarzem zachowują się pewnie, wiedzą, czego chcą i jakich efektów się spodziewają. Pytając o swój wygląd czy też o potrzebę wykonania jakiegokolwiek zabiegów, liczą jedynie na komplementy, a nie na realną ocenę sytuacji. Lekarza, który zwrócił uwagę na niewidziane przez nie niedoskonałości, będą uważały za hochsztaplera.

To pacjent bardzo wymagający, który oczekuje wyjątkowego traktowania. Skrajne nasilenie takich cech osobowości może się objawiać w zaburzeniach narcystycznych. Osoby o takich zaburzeniach często bywają aroganckie, samolubnie nastawione do świata, pozbawione empatii. W zachowaniu przejawiają cechy snobistyczne. Otaczają się ludźmi, wśród których budzą podziw i którzy będą oddawać im hołd. [4, 5]

– *osobowość zmienna emocjonalnie*

J. Oldham i L. Morris wymieniają następujące cechy charakteryzujące ten typ osobowości: namiętność, zaangażowanie, skłonność do okazywania własnych emocji, wrażliwość uczuciowa, brak hamulców, spontaniczność. Życie osób tego typu jest zdominowane przez sferę związków, emocji i samokontroli.

Ludzie tacy rzucają się w wir życia, które przesycone jest intensywnością doznań i uczuć. Są pełni inicjatywy i nowych pomysłów. Łatwo zapalają się do czegoś i bez wyraźnego zewnętrznego bodźca gasną, co często nie jest rozumiane przez otoczenie. Szczególny nacisk kładą na swoje relacje z innymi ludźmi, potrafią je pielęgnować i o nie zabiegać, zwłaszcza gdy wiąże się to z korzyściami. Osoba, która jest w kręgu ich zainteresowań, często może czuć się wręcz osaczona. Osoby zmienne emocjonalnie ofiarowują całego siebie, ale w zamian oczekują tego samego. Ich wybraniec musi być na wyłączność. Często też miewają zmienne nastroje, są kapryśne i nie do zniesienia. Mają wypaczone postrzeganie własnej osoby, w którym dominuje poczucie opuszczenia i własnej krzywdy.

Aby otrzymać więcej zainteresowania i empatii, potrafią posunąć się do manipulacji czy wzbudzenia poczucia winy. Są bardzo zaborcze i wymagające. Na otaczający świat reagują na poziomie emocji, ich nastroje w jednej chwili mogą przechodzić ze skrajności w skrajność. Ich impulsywność sięga czasem poziomu lekkomyślności. Zwykle ludzkie niedociągnięcia okazują się dla nich katastrofą, a spokojne życie – nudą. [6]

Człowieka o tym typie osobowości charakteryzuje niestały obraz własnej osoby. Jest to trudna i wymagająca

grupa pacjentów, należy poświęcić im dużo uwagi i zainteresowania. Proszą lekarza o radę i pomoc przy wybranym zabiegu, z którego, pomimo dobrego efektu terapeutycznego, często są niezadowoleni. Starają się nawiązać z lekarzem więź na poziomie emocjonalnym i, jeśli się to uda, będą wychwalać lekarza, bez względu na obiektywny wynik zabiegu. Jeśli jednak osoba zmienna emocjonalnie uzna, że lekarz nie interesuje się nią w wystarczający sposób, może zdyskredytować go w oczach otoczenia, bez obiektywnych przesłanek.

Skrajne nasilenie opisanych powyżej cech może prowadzić do wystąpienia zaburzeń osobowości z pogranicza (*borderline*). Życie takich osób przesycane jest wieloma związkami, rozstaniem i powrotami oraz ciągłą huśtawką emocjonalną. Mają one duże pokłady negatywnych emocji, które okazują otoczeniu bez zahamowań i bez liczenia się z konsekwencjami. Rozpaczliwie bronią się przed opuszczeniem, posuwając się nawet do gróźb czy prób samobójczych. Wykazują skłonność do samookaleczeń, często kolczykują lub tatuują swoje ciało. Poddają się też zabiegom powodującym deformację ciała. [4, 5, 10]

W gabinecie medycyny estetycznej pojawienie się takiego pacjenta prawie zawsze będzie wiązało się z nieprzyjemnościami.

– *osobowość sumienna*

Według J. Oldhama i L. Morrisa człowiek o tym typie osobowości jest oddany pracy, zawsze wie, co powinien zrobić i robi to tak, jak należy. Jest lojalny, a jego dominującą sferą osobowości jest sfera pracy. Cechuje się perfekcjonizmem, uporem, lubi porządek i przywiązuje olbrzymią wagę do szczegółów. Jest ostrożny i przywiązany do tradycji. Jego zasady moralne wywierają ogromny wpływ na jego działanie, potrafi walczyć, aby postawić na swoim, działając zgodnie z własnym systemem wartości. Skrupulatnie sprawdza szczegóły w obawie przed popełnieniem najmniejszego choćby błędu. Szanuje swój czas i tego samego wymaga od innych. [6]

W czasie wizyty w gabinecie medycyny estetycznej pacjent o tym typie osobowości będzie dokładnie zbierał wywiad. Jest on niezwykle wymagający wobec siebie i takiej samej perfekcji i zaangażowania oczekuje ze strony profesjonalistów, w których ręce się oddaje. W czasie pierwszej wizyty zainteresuje się kwalifikacjami, dokładnie zapozna się z dyplomami i certyfikatami lekarza. Może się zdarzyć, że zamiast na zaplanowany zabieg, czas zostanie przeznaczony na rozmowę z pacjentem i udzielanie dodatkowych informacji. Ta grupa pacjentów oczekuje przedstawienia dokładnych badań, szczegółowo przeczyta zgodę na zabieg i będzie oczekiwać pełnej informacji dotyczącej działań niepożądanych i ewentualnych powikłań pozabiegowych. Osoby o tym typie nie są skłonne do wylewnego okazywania zadowolenia, dlatego najlepszą referencją dla lekarza będzie kolejna wizyta.

Skrajne nasilenie cech osobowości tego typu może prowadzić do wystąpienia osobowości obsesyjno-kompulsywnej. Osoby te są niejako sparaliżowane przez własne normy i zasady. Sztwność myślenia uniemożliwia im podjęcie praktycznie jakiegokolwiek decyzji. Skupiają się na szczegółach, nie są w stanie ogarnąć całości, przez co ich zachowanie przybiera nieraz karykaturalne wręcz cechy.

Jeśli w gabinecie pojawi się pacjent prezentujący takie właśnie zaburzenia, istnieje niewielkie prawdopodobo-

bieństwo, iż kiedykolwiek wykona zabieg. Jego wątpliwości wciąż będą narastać, a w jego głowie będą pojawiać się coraz bardziej szczegółowe pytania, które przysłonią w końcu zasadniczy powód wizyty. Mimo to pacjent będzie święcie przekonany o chęci wykonania zabiegu, od którego będzie dzielić go jedynie „kilka drobnych pytań”.

– *osobowość wygodna*

Ludzie o tym typie osobowości przede wszystkim akcentują swoją niezależność, robią dokładnie tyle, ile muszą, mają dystans do świata i ludzi, nie przywiązują wagi do szczegółów, nie mają autorytetów, wychodzą z założenia, że wszystko im się należy, nie lubią narażać swoich związków. Preferują wygodny i konsumpcyjny tryb życia.

Dla osób reprezentujących ten typ osobowości najważniejsze są sfery „ja” i związków. Dobrze funkcjonują w uporządkowanych układach (rodzina, społeczność lokalna), ale ich wolny czas i przyjemności są dla nich na pierwszym planie. Nawet w związku funkcjonują jako jednostka dominująca i samolubna, starają się zaspokajać własne potrzeby. Taka postawa może wywoływać wewnętrzne konflikty, ale potrzeba zaspokojenia własnych potrzeb jest silniejsza. W pracy nie przejawiają zbyt dużego zaangażowania. W sytuacjach stresowych raczej niechętnie wchodzi w otwarty konflikt, nie okazują też złości. Ich postawa w takich sytuacjach to bierna agresja. [6]

W gabinecie medycyny estetycznej oczekują opieki i troski, cenią komfort i profesjonalną opiekę. Decyzję o zabiegu podejmują rozważnie i bez dużych emocji. Zdarza się, że zapominają o umówionej wizycie, bywa, że w czasie regulowania należności za zabieg zabraknie im pieniędzy, nie przysparza im to jednak stresu. Tego typu ludzie często są niezadowoleni z efektów zabiegu i okazują to w widoczny sposób. Nie mają autorytetów i jeśli sami uznają, że efekty nie są zgodne z ich oczekiwaniami, żadne argumenty nie zmieniają ich stanowiska.

Jeśli opisane powyżej cechy osobowości będą nasilone, mogą wystąpić zaburzenia w postaci osobowości bierno-agresywnej. Pacjenci tacy mają ciągle poczucie niezrozumienia, kontroli i presji ze strony otoczenia. Powstałe frustracje wyrażają w sposób pośredni, bywają zawistni i cyniczni. Ich sposób postrzegania otoczenia ogranicza się do skrajności, a brak autorytetów powoduje usztywnienie takich postaw. Trudno jest nawiązać konstruktywny dialog, jeśli podawane w rozmowie argumenty nie są zgodne z ich przekonaniami. Można też spodziewać się po nich, że swoje niezadowolenie okażą nie wprost, choćby w postaci niepoehlebnych opinii lub plotek na temat lekarza. [4, 5, 10]

– *osobowość oddana*

Według J. Oldhama i L. Morrisa osoby takie angażują się, są towarzyskie, lubią pracę w zespole, są pokorne, dążą do harmonii i potrzebują przywiązania. Ich dominującą sferą są związki. Są dbające, troskliwe, spełniające się w poświęcaniu się dla innych. Zazwyczaj starają się przejąć na siebie większość domowych czy zawodowych obowiązków, aby zaskarbić sobie życzliwość otoczenia. W związku wolą być pasywne i opiekuńcze, oddając się w ręce dominującego partnera. Ich poczucie własnego „ja” jest bardzo osłabione. Partnera stawiają na piedestale, starają się też konsultować z nim wszystkie życiowe decyzje. Taka postawa zwalnia je z ryzyka odpowiedzialności. W zachowaniu tych osób często pojawia się lęk związany z codzienną

aktywnością i obawa niespełnienia oczekiwań partnera. Za życiowe niepowodzenia obwiniają siebie. Mają też zachwiane poczucie bezpieczeństwa, a tworzone z ludźmi związki mają na celu poprawę tej sytuacji. W momencie, gdy w pobliżu nie ma nikogo bliskiego, a one muszą podjąć jakąś ważną decyzję, wpadają w panikę lub wycofują się, aby nie popełnić błędu. [6]

Trafiają do gabinetu medycyny estetycznej najczęściej z partnerem, i to on umówi je na wizytę. W czasie rozmowy wstępnej więcej pytań będzie zadawał partner, który też podejmie ostateczną decyzję dotyczącą zabiegu. Głównym oczekiwaniem ze strony takiego pacjenta jest zapewnienie mu poczucia bezpieczeństwa. Jeśli wykażemy odpowiedni poziom empatii i stworzymy sprzyjającą atmosferę, będzie on usatysfakcjonowany ze wszystkich naszych zabiegów. Musi jednak mieć świadomość, że w każdej chwili może mieć z nami kontakt. W przypadku wystąpienia powikłań pierwszy odezwie się do nas partner pacjenta i to najczęściej on będzie dochodził od nas roszczeń.

Ten typ osobowości jest predysponowany do wystąpienia zaburzeń pod postacią osobowości zależnej. Są to osoby często bardzo uległe, oddane i usługowe, jednak pod tą maską kryje się najczęściej rozpaczliwe wołanie o akceptację i opiekę. Ich działania skoncentrowane są na zapewnieniu sobie opieki i pomocy ze strony otoczenia. Często prezentują postawę wyuczzonej bezradności, dzięki której przerzucają odpowiedzialność za swoje życie na innych ludzi. [4, 5, 10]

– *osobowość poważna*

Cechy charakterystyczne dla tego typu to: powaga, poczucie odpowiedzialności, bezpretensjonalność, rozważa, ostrożność, postrzeganie świata w ciemnych barwach i postawa pesymisty. Dominujące sfery to sfera pracy i emocji.

Osoby prezentujące te cechy osobowości nie są idealistami. Ich pesymistyczne nastawienie do świata w znacznym stopniu ogranicza ich radość życia i powoduje, że z czasem stają się sarkastyczni i zgorzkniali. W życiu stosują metodę dochodzenia do celu małymi krokami. Ich realizm i drobiazgowość są często męczące dla otoczenia. Prezentowane cechy predysponują je do walki z przeciwnościami losu, najczęściej są solidne, lojalne i godne zaufania. Brakuje im jednak entuzjazmu i fantazji, przez co często postrzegane są przez otoczenie jako nudne i bez polotu.

W gabinecie medycyny estetycznej pacjent taki pojawi się, gdy dokładnie przeanalizuje wszelkie aspekty wybranego przez siebie zabiegu. W rozmowie przede wszystkim będzie się interesował powikłaniami i działaniami niepożądanymi. Jeśli zaakceptuje ryzyko związane z zabiegiem – wykona go. Jeśli uzna, że jest ono zbyt duże, tłumaczenia i prezentacje spodziewanych efektów nie będą w stanie wpłynąć na zmianę jego decyzji. Nawet zadowolony z zabiegu, będzie miał trudności z okazaniem tego faktu. Sumienie będzie przestrzegał wszelkich zaleceń pozabiegowych, dokładnie zapozna się z formularzem zgody na zabieg oraz ze składem podawanego preparatu. Będzie też interesował się techniką przeprowadzenia zabiegu. Osoby prezentujące ten typ osobowości są punktualne, skrupulatne i sumienne. Zawsze przyjdą na umówioną wizytę o czasie lub powiadomią nas z wystarczającym wyprzedzeniem o swojej nieobecności. Pacjent będzie traktował nas jak eksperta pracującego razem z nim w jednym zespole. Będzie z nami solidarnie dzielił wszelkie niepowodzenia i raczej będzie racjonalizował ich przyczyny, a nie obarczał nas winą.

Jeśli opisane cechy nasiliły się, wówczas u osoby tego typu mogą pojawić się depresyjne zaburzenia osobowości. Cechą dominującą takiej postawy jest smutek, poczucie beznadziejności, zaniżona samoocena, brak wiary we własne siły i możliwości, brak radości życia, pesymizm. Jeśli taki pacjent pojawi się w gabinecie, to, niezależnie od tego jak wygląda i jaki zabieg wykonamy, nigdy nie będziemy w stanie poprawić jego samooceny i samopoczucia. Dodatkowo istnieje ryzyko, że po wykonaniu zabiegu pacjent obarczy nas odpowiedzialnością za pogorszenie wyglądu. Racjonalne argumenty, dokumentacja fotograficzna lub jakakolwiek forma perswazji nie przyniosą żadnych efektów, ponieważ będziemy jedynie obiektem, na który pacjent przeniesie prezentowane wcześniej objawy chorobowe. W przypadku tych właśnie pacjentów najwłaściwszą formą pomocy jest skierowanie ich do psychologa czy psychiatry.

PODSUMOWANIE

Osobowość każdego z nas składa się zazwyczaj z kilku powiązanych ze sobą typów. Najczęściej jeden z nich wybiera formę dominującą, a pozostałe stanowią komponenty uzupełniające.

Skrajne przerysowanie cech osobowości prowadzące do powstania zaburzeń jest każdorazowo poważnym przeciwwskazaniem do podejmowania zabiegów medycyny estetycznej. Wykonywanie zabiegów u osób z zaburzeniami osobowości najczęściej prowadzi do wystąpienia komplikacji związanych z zaburzonym obrazem sfery

„ja”. Nawet jeśli lekarzowi uda się uzyskać satysfakcję takiego pacjenta, będzie ona krótkotrwała i w konsekwencji może doprowadzić do braku zadowolenia i konfliktu pomiędzy pacjentem i lekarzem. **ME**

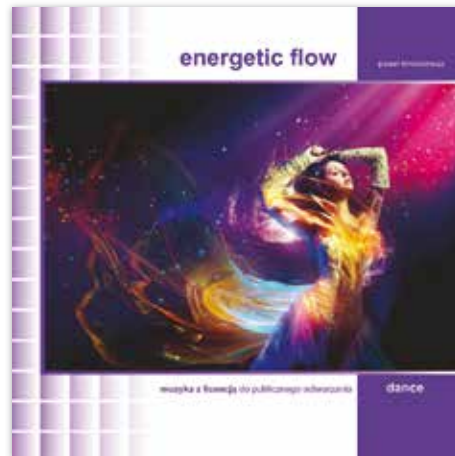
LITERATURA

1. A. Bilikiewicz, S. Pużyński, J. Rybakowski, J. Wciórka: *Psychiatria*, Elsevier Urban i Partner Wydawnictwo Medyczne, 1(1), 2002 Wrocław.
2. A. Kępa: *Medycyna estetyczna – wczoraj i dziś*, Kosmetologia Estetyczna, 2, 2012, Wrocław.
3. A. Kępa: *Laser, technologia XXI wieku w medycynie estetycznej*, Kosmetologia Estetyczna, 3, 2012, Wrocław.
4. A. Bilikiewicz, S. Pużyński, J. Rybakowski, J. Wciórka: *Psychiatria*, Elsevier Urban i Partner Wydawnictwo Medyczne, 2(1), 2002 Wrocław.
5. T. Millon, R. Davis: *Zaburzenia osobowości we współczesnym świecie*, Instytut Psychologii Zdrowia, Polskie Towarzystwo Psychologiczne, 2005.
6. J. Oldham, L. Morris: *Twój psychologiczny autoportret. Dlaczego czujesz, kochasz, myślisz, działasz właśnie tak?* Wydawnictwo Jacek Santorski & Co. Warszawa 2007.
7. S. Pużyński, J. Wciórka: *Klasyfikacja zaburzeń psychicznych w ICD-10. Opisy kliniczne i wskazówki diagnostyczne*, Vesalius, 2010 Kraków.
8. J. Wciórka: *Kryteria diagnostyczne według DSM-IV-TR wydane przez American Psychiatric Association*, Urban i Partner Wydawnictwo Medyczne, 2008 Wrocław.
9. J. Rybakowski, S. Pużyński, J. Wciórka: *Psychiatria* 1(2), 2010, Wrocław.
10. A. Grzywa: *Oksfordzki podręcznik psychiatrii*, Wydawnictwo Czelej Sp. z o.o., 2008 Lublin.

MUZYKA ZWOLNIONA Z OPŁAT!

Licencja w cenie płyty! Pamiętaj! Nie musisz opłacać ZAiKS-u i innych organizacji!

Nowości • Promocje • Pakiety SPA • Najlepsza cena

www.najwSPAnialsza.pl

najwSPAnialsza.pl
kolekcja pod słońcem!

Portal z muzyką relaksacyjną

e-mail: sklep@najwspanialsza.pl
tel. (52) 324-03-26 • tel. kom. 603-695-454